

Wkład w rozwój statystyki i integracja środowiska – znaczenie Międzynarodowej Konferencji Naukowej Multivariate Statistical Analysis¹

Agata Szczukocka^a, Czesław Domański^b

Streszczenie. Celem artykułu jest przedstawienie znaczenia Międzynarodowej Konferencji Naukowej Multivariate Statistical Analysis (MSA), przede wszystkim jej wkładu w rozwój statystyki i roli w integracji środowiska statystyków z kraju i zagranicy. Podczas konferencji – organizowanej przez Instytut Ekonometrii i Statystyki Uniwersytetu Łódzkiego od 1981 r. – prezentowane są najnowsze osiągnięcia z zakresu wielowymiarowej analizy statystycznej. To spotkanie naukowców z wielu ośrodków, którzy tworzą forum wymiany poglądów na temat kierunków rozwoju metod statystycznych oraz upowszechniania wiedzy z zakresu statystyki publicznej, analizy danych i zastosowania metod statystycznych. W 2022 r. odbyła się jubileuszowa, 40. edycja konferencji co skłania do podsumowania jej bogatego dorobku.

Słowa kluczowe: Międzynarodowa Konferencja Naukowa Multivariate Statistical Analysis, MSA, wielowymiarowa analiza statystyczna, integracja środowiska statystyków

JEL: B29, C10

The contribution of the Multivariate Statistical Analysis International Conference to the development of statistics and the integration of the statistical community

Abstract. The aim of the article is to show the significance of the International Scientific Conference on Multivariate Statistical Analysis (MSA), focusing mostly on its contribution to the development of statistics and its role in integrating the domestic and international statistical community. The conference, organised since 1981 by the Institute of Econometrics and

¹ Artykuł został opracowany na podstawie referatu wygłoszonego na 40th International Conference MSA'2022 joined with MASEP, która odbyła się w dniach 7–9 listopada 2022 r. w Łodzi. / The article is based on a paper delivered at the 40th International Conference MSA'2022 joined with MASEP, held on 7–9 November 2022 in Łódź.

^a Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Instytut Statystyki i Demografii, Polska / University of Lodz, Faculty of Economics and Sociology, Institute of Statistics and Demography, Poland. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3525-5604>. Autor korespondencyjny / Corresponding author, e-mail: agata.szczukocka@uni.lodz.pl.

^b Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Instytut Statystyki i Demografii, Polska / University of Lodz, Faculty of Economics and Sociology, Institute of Statistics and Demography, Poland. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6144-6231>. E-mail: czeslaw.domanski@uni.lodz.pl.

Statistics of the University of Lodz, presents the most recent achievements in the field of multivariate statistical analysis. It brings together scientists from many institutions, thus creating a platform for exchanging views on the recommended directions of the development of statistical methods as well as the popularisation of knowledge connected to official statistics, data analysis and the applications of statistical methods. The year 2022 marked the 40th, jubilee edition of the conference, which was the inspiration for the overview of this event's significant contribution to the field of statistics.

Keywords: International Scientific Conference on Multivariate Statistical Analysis, MSA, multivariate statistical analysis, integration of the statistical community

1. Wprowadzenie

Międzynarodowa Konferencja Naukowa Multivariate Statistical Analysis (dalej: konferencja MSA) jest organizowana przez Instytut Ekonometrii i Statystyki Uniwersytetu Łódzkiego (IES UŁ) od 1981 r. (z przerwą w 2020 r. z powodu pandemii). To ważne forum wymiany poglądów i doświadczeń związanych z zastosowaniem metod statystyki wielowymiarowej w badaniach o tematyce gospodarczej i społecznej. Dzięki tradycji corocznych spotkań łódzki ośrodek statystyki nawiązał rozległe kontakty z wieloma ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. O wyjątkowości tej konferencji świadczy jej czterdziestolecie, które skłania do podsumowania bogatego dorobku tego wydarzenia. Konferencja ta jest platformą spotkań badaczy zainteresowanych rozwojem metodologii statystycznej i zastosowaniem jej w różnych dyscyplinach naukowych, które inaczej nie mogłyby się w pełni rozwijać.

Celem artykułu jest przedstawienie znaczenia konferencji MSA, przede wszystkim jej wkładu w rozwój statystyki i roli w integracji środowiska statystyków z kraju i zagranicy.

2. Geneza konferencji MSA

Pomysł organizowania spotkań poświęconych zagadnieniom wielowymiarowej analizy statystycznej zrodził się wśród pracowników IES UŁ, którzy od 1974 r. organizowali wydarzenia naukowe poświęcone budowie i estymacji ekonometrycznych modeli gospodarki narodowej (Domański i in., 2018). Przedstawiano na nich problemy estymacji i weryfikacji hipotez statystycznych oraz zagadnienia budowy banków danych statystycznych i algorytmów. Spotkania te stworzyły możliwość wymiany doświadczeń i poglądów wśród szerokiego grona ekonometryków i statystyków, zarówno polskich, jak i zagranicznych.

W drugiej połowie lat 70. XX w. Zespół Ekonometrii i Wielowymiarowej Analizy Statystycznej działający w IES UŁ, którego trzon tworzyli Władysław Milo, Andrzej Tomaszewicz i Czesław Domański, organizował seminaria poświęcone wielowymiarowej analizie statystycznej. W zespole prowadzono badania w ramach konkursów

dotyczących problemów węzłowych, międzyresortowych i resortowych. W latach 1976–1985 Czesław Domański (kierownik), Krzysztof Markowski i Andrzej Tomaszewicz realizowali Temat 7.3: „Własności testów statystycznych stosowanych dla weryfikacji praw w naukach społecznych i ekonomicznych” w ramach Problemu Resortowego R.III.9 (Domański i Jędrzejczak, 2022, s. 68). Seminaria stopniowo nabierały charakteru ogólnopolskiego i w 1981 r. zostały przekształcone w konferencję o nazwie „Seminarium wielowymiarowej analizy statystycznej”, którą uważa się za pierwszą konferencję MSA. Jej głównym tematem było zagadnienie modeli wnioskowania statystycznego i estymatorów. Wzięli w niej udział m.in.: Szymon Firkowicz (Politechnika Warszawska), Jerzy Greń (Szkoła Główna Planowania i Statystyki), Mirosław Krzyśko (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Elżbieta Pleszczyńska (Uniwersytet Warszawski), Agnieszka Plucińska (Politechnika Warszawska), Ryszard Zieliński (Instytut Matematyczny Polskiej Akademii Nauk) oraz pracownicy IES UŁ. Uczestnicy konferencji wyrazili potrzebę regularnych spotkań poświęconych poruszanej problematyce.

W 1982 r. konferencja przyjęła nazwę „Wielowymiarowa Analiza Statystyczna (WAS)”. Rok później miała jeszcze wymiar krajowy i skupiła przedstawicieli młodego pokolenia z pięciu ośrodków akademickich: Łodzi, Krakowa, Poznania, Warszawy i Wrocławia. Od 1986 r., czyli od VI edycji, dzięki działaniom promocyjnym i dużemu zainteresowaniu przybrała charakter międzynarodowy. Obecnie funkcjonuje pod nazwą „Multivariate Statistical Analysis (MSA)”. W zestawieniach 1 i 2 przedstawiono ośrodki naukowe i akademickie oraz ich przedstawicieli, którzy wzięli czynny udział w III i VI konferencji MSA.

Zestawienie 1. Ośrodki naukowe i akademickie oraz prelegenci reprezentujący je na III konferencji MSA (1983)

Ośrodki akademickie	Prelegenci
Akademia Ekonomiczna w Krakowie	Tadeusz Grabiński
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu	Bogusław Guzik
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu	Krzysztof Jajuga, Wiesława Obuchowska
Akademia Rolnicza w Poznaniu	Jerzy K. Baksalary, Krzysztof Kłaczyński, Augustyn Markiewicz, Paweł Pordzik, Wiesław Wagner
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Mirosław Krzyśko
Uniwersytet Łódzki	Czesław Domański

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Domański i Jędrzejczak (2022).

Zestawienie 2. Ośrodki naukowe i akademickie oraz prelegenci reprezentujący je na VI konferencji MSA (1986)

Ośrodki naukowe i akademickie	Prelegenci
Polska	
Akademia Ekonomiczna w Krakowie	Jacek Osiewalski
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu	Krzysztof Jajuga
Akademia Rolnicza w Poznaniu	Jerzy K. Baksalary, Augustyn Markiewicz, Paweł Pordzik
Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk	Donata Kajdańska, Piotr Staniewski
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	Aleksander R. Wójcik, Wojciech Zieliński
Uniwersytet Łódzki	Józef Białas, Tadeusz Gerstenkorn, Władysław Milo
Zagranica	
Akademia Nauk NRD	Silvelyn Zwanzig
Instytut Badawczy Ekonomii Fińskiej w Helsinkach, Finlandia	Timo Teräsvirta
Uniwersytet Kalifornijski, Stany Zjednoczone	George G. Judge
Uniwersytet w Amsterdamie, Holandia	Heinz Neudecker
Uniwersytet w Groningen, Holandia	Thomas Wansbeek
Uniwersytet Humboldtów w Berlinie, Niemcy	Wolfgang H. Schmidt
Uniwersytet w Illinois, Stany Zjednoczone	Yi Gang
Uniwersytet Karola, Czechy	Jiří Anděl, Jana Jurečková
Uniwersytet w Manchesterze, Wielka Brytania	Richard Farebrother
Uniwersytet w Sztokholmie, Szwecja	Dietrich von Rosen
Uniwersytet w Tampere, Finlandia	Tapio Nummi
Uniwersytet w Umea, Szwecja	Hans Nyquist

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Domański i Jędrzejczak (2022).

Rezultatem dyskusji prowadzonych podczas pierwszych kilku edycji konferencji były znaczące osiągnięcia naukowe, co przyczyniło się do zaangażowania uczestników tych spotkań w Centralny Program Badań Podstawowych (CPBP) 10.09 „Modelowanie ekonometryczne i prognozowanie procesów gospodarczych” (Kona-rzewska, 1991). Jego realizacja przypadła na lata 1986–1990. Program ten – ze względu na szybko rozwijające się ekonometrię oraz metody statystyki matematycznej i probabilistyki – był kontynuacją badań prowadzonych w ramach Problemu Resortowego R.III.9. Wzięło w nim udział ponad 200 nauczycieli akademickich z 14 ośrodków, co można uznać za duży sukces w zakresie integracji ekonometryków i statystyków wokół IES UŁ. Funkcję kierownika programu pełnił Władysław Welfe, sekretarza naukowego – Andrzej Tomaszewicz, a zastępcy sekretarza – Czesław Domański. Program był podzielony na dwa nurty tematyczne: pierwszy dotyczył modelowania ekonometrycznego, metod wnioskowania statystycznego, estymacji, weryfikacji hipotez nieparametrycznych, metod prognozo-

wania i symulacji, a drugi koncentrował się na konstrukcji i wykorzystaniu modeli ekonometrycznych. Do prac badawczych w ramach programu utworzono osiem grup tematycznych:

- grupa I „Teoretyczne problemy modelowania procesów społeczno-gospodarczych” (kierownik: Teodor Kulawczuk, Uniwersytet Gdański);
- grupa II „Modelowanie gospodarki narodowej” (kierownik: Kazimierz Zajac, Akademia Ekonomiczna w Krakowie);
- grupa III „Metody estymacji modeli procesów społeczno-gospodarczych” (kierownik: Michał Kolupa, Szkoła Główna Planowania i Statystyki);
- grupa IV „Metody wnioskowania na podstawie modeli procesów społeczno-gospodarczych” (kierownik: Czesław Domański);
- grupa V „Ekonometryczne prognozowanie i symulacja procesów gospodarczych oraz optymalne sterowanie” (kierownik: Maria Cieślak, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu);
- grupa VI „Modele i metody funkcjonowania organizacji gospodarczych w warunkach reformy gospodarczej. Konstrukcja modeli prototypowych” (kierownik: Bogusław Wąsik, Akademia Ekonomiczna w Krakowie);
- grupa VII „Metody analizy danych empirycznych, bazy danych dla potrzeb badań społeczno-ekonomicznych” (kierownik: Aleksander Zeliaś, Akademia Ekonomiczna w Krakowie);
- grupa VIII „Statystyczno-ekonometryczne oprogramowanie komputerów” (kierownik: Andrzej Tomaszewicz).

Prace zespołów badawczych skupiały się m.in. wokół metod analizy danych przekrojowo-czasowych dla potrzeb ekonometrii przestrzennej, zastosowań analizy wielowymiarowej w badaniach ekonomicznych, problematyki badań strukturalnych z wykorzystaniem taksonometrii, a także technicznych środków badawczych. W tym ostatnim przypadku osiągnięto przełom w zakresie sprzętu i oprogramowania komputerowego umożliwiającego wykorzystanie złożonych metod statystyczno-ekonometrycznych do obliczeń. Nie mniej ważne jest zaangażowanie łódzkiego ośrodka w prace nad utworzeniem dużych baz danych dla makromodeli w postaci ekonomicznych szeregów czasowych i danych bilansów przepływów międzygałęziowych. Bazy te są jednymi z najlepszych źródeł makrodanych dotyczących polskiej gospodarki.

Owoce prac wymienionych grup tematycznych w ramach CPBP było 529 publikacji, w tym 41 monografii. W wyniku współpracy pomiędzy naukowcami z różnych ośrodków powstały nowe twierdzenia statystyczno-matematyczne, dowodzone przy zastosowaniu m.in. metod Monte Carlo, nowe algorytmy i programy komputerowe. Opracowane modele symulacyjne i prognostyczne znalazły zastosowanie m.in. w Centralnym Urzędzie Planowania oraz komisjach sejmowych. W latach objętych programem zakończono wiele przewodów doktorskich i habilitacyjnych. Przyniesione rezultaty zachęcały do dalszego organizowania konferencji MSA.

3. Rozwój konferencji MSA w latach 2011–2022

Zestawienia 3 i 4 unaoczniają, jak konferencja, a wraz z nią integracja środowiska statystyków i ekonometryków, rozwijała się w kolejnych latach. Dla przykładu wybrano dwie spośród 40 edycji konferencji, które zrzeszają naukowców z ok. 20 ośrodków krajowych i kilku zagranicznych. Podczas spotkań prezentowano najnowsze osiągnięcia z zakresu statystyki wielowymiarowej, a szczególnie zagadnienia dotyczące rozkładów wielowymiarowych, testów statystycznych, metod nieparametrycznych, analizy dyskryminacyjnej, analizy wariancji i regresji, metod bayesowskich, analizy Monte Carlo oraz zastosowania metod statystycznych w naukach ekonomicznych.

Zestawienie 3. Ośrodki naukowe i akademickie oraz prelegenci reprezentujący je na XXX konferencji MSA (2011)

Ośrodki naukowe i akademickie	Prelegenci
Polska	
Politechnika Opolska	Mariusz Kubus
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	Joanna Kisielińska, Paweł Kobus, Robert Pietrzykowski, Wojciech Zieliński
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	Wioletta Grzenda, Dorota Raczkiewicz
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	Justyna Brzezińska, Magdalena Chmielińska, Wojciech Gamrot, Eugeniusz Gatnar, Grzegorz Kończak, Małgorzata Makuch, Dorota Rozmus, Małgorzata Szerszunowicz, Jacek Stelmach, Grażyna Trzpiot, Janusz Wywiół, Tomasz Żądło
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	Grażyna Dehnel, Elżbieta Gołata
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	Joanna Dębicka, Andrzej Dudek, Walenty Ostasiewicz, Marcin Pełka, Marek Walesiak, Artur Zaborski
Uniwersytet Łódzki	Aleksandra Baszczyńska, Jacek Białek, Czesław Domański, Jerzy Korzeniewski, Jerzy T. Kowaleski, Magdalena Małecka, Małgorzata Misztal, Dorota Pekasiewicz, Krystyna Pruska, Agnieszka Rossa, Wacława Starzyńska, Władysław Welfe
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	Bronisław Ceranka, Małgorzata Graczyk
Uniwersytet Szczeciński	Beata Bieszk-Stolorz, Iwona Markowicz
Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	Stanisława Bartosiewicz
Zagranica	
Pfizer, Nowy Jork	Samaradasa Weerahandi
Uniwersytet Sztuk Pięknych im. Mimarów Sina, Turcja	Meral Yay
Uniwersytet Burgundii, Francja	Muhammad Aslam, Sajjad Haider Bhatti
Singapurski Uniwersytet Zarządzania,	Kian-Guan Lim

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z konferencji.

Zestawienie 4. Ośrodki naukowe i akademickie oraz prelegenci reprezentujący je na XXXV konferencji MSA (2016)

Ośrodki akademickie	Prelegenci
Polska	
Akademia Górniczo-Hutnicza im S. Staszica w Krakowie	Dominik Mielczarek, Jerzy P. Rydlewski, Ewa Szlachetowska
Akademia Pomorska	Piotr Sulewski
Politechnika Rzeszowska	Małgorzata Markowska, Marek Sobolewski
Politechnika Śląska	Katarzyna Sątór
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	Joanna Landmesser, Wojciech Zieliński
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	Michał Bernardelli, Wioletta Grzenda, Barbara Kowalczyk
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	Grzegorz Kończak, Justyna Majewska, Adrianna Mastalerz-Kodzis, Monika Miśkiewicz-Nawrocka, Ewa Pośpiech, Dorota Rozmus, Tomasz Stachurski, Grażyna Trzpiot, Katarzyna Zeug-Żebro, Tomasz Żądło
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	Daniel Kosiorowski, Małgorzata Snarska, Andrzej Sokołowski, Zygmunt Zawadzki
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	Grażyna Dehnel, Elżbieta Gołata, Tomasz Klimanek
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	Tomasz Bartłomowicz, Tadeusz Bednarski, Andrzej Dudek, Józef Dziechciarz, Marta Dziechciarz-Duda, Małgorzata Markowska, Radosław Pietrzyk, Magdalena Skolimowska-Kulig, Danuta Strahl, Marek Walesiak, Artur Zaborski
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Tomasz Górecki, Mirosław Krzyško, Wojciech Łukaszonek, Waldemar Wołyński
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	Włodzimierz Okrasa
Uniwersytet Łódzki	Aleksandra Baszczyńska, Jacek Białek, Czesław Domański, Alina Jędrzejczak, Jerzy Korzeniewski, Artur Mikulec, Małgorzata Misztal, Dariusz Parys, Elżbieta Roszko, Piotr Szczepocki, Agata Szymańska, Marta Szymczak
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	Bronisław Ceranka, Romana Głowicka-Wołoszyn, Małgorzata Graczyk, Agnieszka Kozera
Uniwersytet Szczeciński	Beata Bieszk-Stolorz, Iwona Markowicz, Dominik Rozkrut
Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie	Jan Kordos
Zagranica	
Uniwersytet w Mediolanie-Bicocca, Włochy	Francesca Greselin

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z konferencji.

Warto przedstawić także dane dotyczące liczby uczestników i wygłoszonych referatów na przestrzeni ostatnich 10 lat (zestawienie 5).

Zestawienie 5. Liczba uczestników i referatów wygłaszanych na konferencjach MSA w latach 2011–2022

Rok (nr konferencji)	Liczba uczestników	Liczba referatów	Wykłady przygotowane na zaproszenie
2011 (XXX)	68	48	<ul style="list-style-type: none"> • Stanisława Bartosiewicz, <i>Kilka „nieuczestnych” myśli na temat traktatu o dynamice, stanie i perspektywach rozwoju polskiego rolnictwa</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Wersja jądrowa funkcjonalnych składowych głównych</i>
2012 (XXXI)	77	45	<ul style="list-style-type: none"> • Tadeusz Bednarski, <i>Jerzy Sława-Neyman – wybitny przedstawiciel polskiej myśli statystycznej</i>
2013 (XXXII)	76	58	<ul style="list-style-type: none"> • Eugeniusz Gatnar, <i>O zadłużeniu suwerennym i statystyce</i> • Mirosław Krzyśko, Łukasz Waszak, <i>Metody statystyczne analizy danych dla wielozmiennych danych funkcyjnych</i>
2014 (XXXIII)	86	75	<ul style="list-style-type: none"> • Tomasz Górecki, Mirosław Krzyśko, Waldemar Wołyński, <i>Wielowymiarowa funkcjonalna analiza regresji w zastosowaniu do klasyfikacji danych</i> • Józef Pociecha, Barbara Pawełek, Mateusz Baryła, Sabina Augustyn, <i>Węzłowe problemy modelowania i prognozowania upadłości firm</i> • Tadeusz Trzaskalik, <i>Dyskretne metody wielokryterialnego wspomaganie decyzji i ich zastosowania</i>
2015 (XXXIV)	93	64	<ul style="list-style-type: none"> • Krzysztof Najman, Kamila Migdał-Najman, Mirosław Szreder, <i>Big Data – nowe możliwości, nowe ograniczenia</i> • Włodzimierz Okrasa, <i>Proces statystyczny jako społeczny proces kwantyfikacji</i>
2016 (XXXV)	78	65	<ul style="list-style-type: none"> • Włodzimierz Okrasa, <i>Jakość życia a jakość otoczenia: wieloźródłowa – wielopoziomowa analiza zależności z użyciem danych z badań budżetu czasu</i> • Józef Pociecha, <i>„Statystyka Polski” – pierwszy rocznik statystyczny ziem polskich</i>
2017 (XXXVI)	53	42	<ul style="list-style-type: none"> • Włodzimierz Okrasa, <i>Modelowanie zależności pomiędzy dobrostanem indywidualnym i lokalnym: interakcja wielopoziomowa vs. modyfikacja przyczynowa</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Jądrowa analiza składowych głównych dla danych czasowo-przestrzennych, geograficznie ważonych</i>
2018 (XXXVII)	80	57	<ul style="list-style-type: none"> • Krzysztof Jajuga, <i>Multivariate extreme value analysis – theory and selected financial applications</i> • Włodzimierz Okrasa, <i>Statystyka przestrzenna w interdyscyplinarnej integracji badań</i> • Mirosław Szreder, <i>Statistical surveys and inference in the era of big data</i>
2019 (XXXVIII)	72	46	<ul style="list-style-type: none"> • Francesca Greselin, Andrea Cappelletto, Thomas Brendan Murphy, <i>Advances in learning from contaminated datasets</i> • Hans Joachim Mittag, <i>A new virtual library containing interactive learning objects for statistics education</i>
2021 (XXXIX)	84	63	<ul style="list-style-type: none"> • Dominik Rozkrut, <i>Harnessing the power of Earth observation for official statistics</i> • Janusz Wywił, <i>O planach losowania prób zależnych od statystyk pozycyjnych zmiennej pomocniczej</i>
2022 (XL)	179	59	<ul style="list-style-type: none"> • Marie Hušková, <i>Testing dependencies in time series</i> • Dominik Rozkrut, <i>Statistics in transition: five trends that accelerate the evolution of official statistics</i> • Grażyna Trzpiot, <i>Dywidenda długowieczności – wielowymiarowa analiza ryzyk</i> • Marek Walesiak, Grażyna Dehnel, Andrzej Dudek, <i>Metoda taksonomii relatywnej w analizie danych – podejścia, badania symulacyjne, zastosowania</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z konferencji.

Zestawienie 6. Tytuły referatów prezentowanych podczas sesji historycznych i wspomnieniowych na konferencjach MSA w latach 2011–2022

Rok (nr konferencji)	Referaty
2011 (XXX)	<ul style="list-style-type: none"> • Bronisław Ceranka, <i>Wspomnienie o Wiesławie Wagnerze (1945–2010)</i> • Grażyna Dehnel, <i>Wspomnienie o Zbigniewie Czerwińskim (1927–2010)</i> • Czesław Domański, <i>Józef Kleczyński (1841–1900), Samuel Dickstein (1851–1939)</i> • Jerzy T. Kowaleski, <i>Wspomnienie o Zbigniewie Michalkiewiczu (1927–1986)</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Wspomnienie o Antonim Łomnickim w siedemdziesiątą rocznicę śmierci</i> • Wacława Starzyńska, <i>Wspomnienie o Zofii Zarzyckiej (1925–2010)</i> • Władysław Welfe, <i>Wspomnienie o Wiesławie Sadowskim (1921–2010)</i> • Janusz Wywiół, <i>Wspomnienie o Piotrze Chrzanie (1947–2010)</i>
2012 (XXXI)	<ul style="list-style-type: none"> • Tadeusz Bednarski, <i>Statystyczny paradygmat Jerzego Sławy-Neymana w analizie przyczynowości</i> • Czesław Domański, <i>Rajmund Buławski – założyciel Śląsko-dąbrowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Statystycznego i Wspomnienie o Janie Piekalkiewiczu</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Karolina Iwaszkiewicz-Gintowt (1902–1999). Współpracowniczka Jerzego Neymana z okresu warszawskiego</i>
2013 (XXXII)	<ul style="list-style-type: none"> • Tadeusz Bednarski, <i>Witold Klonecki</i> • Czesław Domański, <i>Julian Perkal – prekursor nowych metod statystycznych w naukach przyrodniczych oraz Tadeusz Czacki – statystyk społeczny</i> • Józef Pocięcha, <i>Kazimierz Zajęc oraz Andrzej Iwasiewicz – wybitni statystycy krakowscy</i> • Wojciech Zieliński, <i>Ryszard Zieliński</i>
2014 (XXXIII)	<ul style="list-style-type: none"> • Tadeusz Bednarski, <i>Jerzy Sława-Neyman</i> • Czesław Domański, <i>Wybitni statystycy Władysław Grabski i Oskar Lange</i> • Józef Dziechciarz, <i>Wspomnienie o Zdzisławie Hellwigu</i> • Iwona Markowicz, <i>Wspomnienie o Mirosławie Gazińskiej</i> • Paweł Starosta, <i>Wspomnienie o Władysławie Welfe</i> • Grzegorz Wyłupek, <i>Piotr Nowak, Wspomnienia o Józefie Łukaszewiczu i Jarosławie Bartoszewiczu</i>
2015 (XXXIV)	<ul style="list-style-type: none"> • Czesław Domański, <i>Stanisław Staszic jako sympatyk Łodzi</i> • Tadeusz Gerstenkorn, <i>Wspomnienie o Włodzimierzu Krysickim</i> • Jan Kordos, <i>Wspomnienie o Profesorze Tadeuszu Walczaku, redaktorze naczelnym „Wiadomości Statystycznych”</i> • Jerzy T. Kowaleski, <i>Wątki statystyczne w pracach Jana Długosza</i>
2016 (XXXV)	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Berger, <i>Wspomnienie o Witoldzie Załęskim</i> • Czesław Domański, <i>Jan Śniadecki – pierwszy polski probabilista</i> • Jan Kordos, <i>Janusz Buga – wspomnienie</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Wspomnienie o Mikołaju Olekiewiczu</i> • Józef Pocięcha, <i>„Statystyka Polski” – pierwszy rocznik statystyczny ziem polskich</i>

Zestawienie 6. Tytuły referatów prezentowanych podczas sesji historycznych i wspomnieniowych na konferencjach MSA w latach 2011–2022 (dok.)

Rok (nr konferencji)	Referaty
2017 (XXXVI)	<ul style="list-style-type: none"> • Tadeusz Bednarski, <i>Hugo Steinhaus – droga do współczesnej teorii prawdopodobieństwa</i> • Czesław Domański, <i>Egon Vielrose – wszechstronny uczyony: ekonometryk, statystyk, demograf i Zygmunt Limanowski – propagator terminów statystycznych</i> • Jerzy T. Kowaleski, <i>Edward Rosset – nestor statystyków i demografów polskich</i>
2018 (XXXVII)	<ul style="list-style-type: none"> • Czesław Domański, <i>Tadeusz Korzon – pierwsze próby szacunku dochodu i Towarzystwa Naukowe w organizacji struktur niepodległej Polski</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Mieczysław Warmus – wspomnienie w setną rocznicę urodzin</i> • Józef Pocięcha, <i>Profesor Juliusz Leo – naukowiec, samorządowiec, polityk</i>
2019 (XXXVIII)	<ul style="list-style-type: none"> • Czesław Domański, <i>Jakub Kazimierz Haur</i> • Jerzy T. Kowaleski, <i>Marcin Kromer</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Krzyszyna Katulska</i> • Stanisław Wanat, <i>Stanisław Wydymus i Michał Major</i> • Ewa Wycinka, <i>Mirosław Krzysztofiak</i> • Janusz Wywiat, <i>Józef Kolonka</i>
2021 (XXXIX)	<ul style="list-style-type: none"> • Mariusz Bieniek, <i>Dominik Szynal – twórca środowiska probabilistycznego w Lublinie</i> • Czesław Domański, <i>Józef Kleczyński (1841–1900) – prekursor szacowania liczby ludności pomiędzy spisami</i> • Małgorzata Graczyk, <i>Ryszard Walkowiak – statystyk i przyrodnik</i> • Mirosław Krzyśko, <i>Antoni Łomnicki (1881–1941) – probabilista i statystyk</i> • Józef Pocięcha, <i>Daniel Kosiorowski – wybitny krakowski statystyk</i>
2022 (XL)	<ul style="list-style-type: none"> • Czesław Domański, Dominik Rozkrut, Włodzimierz Okrasa, <i>Jan Kordos (1930–2021) – statystyk, klasyczny uczyony, animator życia naukowego i organizacyjnego na wielu płaszczyznach</i> • Czesław Domański, Agata Szczukocka, <i>Integracja środowiska statystyków w świetle rubinowego jubileuszu Konferencji MSA</i> • Aleksandra Łuczak, <i>Tadeusz Gerstenkorn (1930–2021) – probabilista i statystyk</i> • Agata Szczukocka, <i>Kazimierz Władysław Kumaniecki – inicjator powstania Polskiego Towarzystwa Statystycznego</i> • Grzegorz Wylupek, <i>T. Bednarski (1949–2021) – wybitny wrocławski statystyk, doktor nauk statystycznych w Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley (USA)</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z konferencji.

W okresie 2011–2022 liczba uczestników wynosiła od 53 do 179, a liczba wygłoszonych referatów – od 42 do 75, co świadczy o dużym zainteresowaniu konferencją MSA i dalszej potrzebie jej organizowania.

Wyjątkowość tej konferencji polega również na tym, że w jej programie – począwszy od 20. edycji – znajdują się stałe sesje: historyczna, poświęcona rozwojowi polskiej myśli statystycznej, i wspomnieniowa, poświęcona sylwetkom zmarłych współczesnych statystyków i ich dorobkowi. W zestawieniu 6 ujęto referaty, które zostały wygłoszone podczas tych sesji w latach 2011–2022.

W dniach 7–9 listopada 2022 r. w Łodzi odbyła się 40th International Conference MSA'2022 joined with MASEP (Zalewska i in., 2023). W konferencji udział wzięło wielu naukowców z różnych ośrodków akademickich w Polsce, m.in. z: Gdańska, Katowic, Krakowa, Łodzi, Poznania, Radomia, Szczecina, Warszawy i Wrocławia, przedstawiciele Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Łodzi, a także goście z Czech, Ukrainy i Włoch. Jubileuszowej edycji towarzyszyły wydarzenia specjalne, takie jak obchody 60-lecia działalności Urzędu Statystycznego w Łodzi czy raut z okazji 80. urodzin Mirosława Krzyśki i Marie Huškovej z Uniwersytetu Karola w Pradze.

4. Podsumowanie

Czterdzieści lat systematycznych spotkań podczas konferencji MSA miało niebagatelne znaczenie dla integracji środowiska statystyków i ekonometryków oraz rozwoju statystyki. Wokół tego wydarzenia powstała grupa osób o podobnych zainteresowaniach, która czerpie wzajemne inspiracje do twórczości naukowej i motywację do podejmowania wyzwań naukowych. Niezwykle wartościowa jest przy tym międzypokoleniowa wymiana wiedzy i doświadczeń (np. poznawanie nowych narzędzi pracy – oprogramowania komputerowego – pozwala rozwijać warsztat naukowy i dydaktyczny). Ważna rola tej konferencji polega również na kultywowaniu historii polskiej myśli statystycznej i pamięci o zmarłych statystykach, których osiągnięcia przypominają ich uczniowie w swoich konferencyjnych wystąpieniach.

Jako pokłosie konferencji MSA i w efekcie integracji środowiska naukowego powstało wiele cennych publikacji, m.in.:

- Czesław Domański, Krystyna Pruska, Wiesław Wagner, *Wnioskowanie statystyczne przy nieklasycznych założeniach* (1998);
- *Otwarte fundusze emerytalne w Polsce. Analiza działalności inwestycyjnej, finansów oraz decyzji członków* pod redakcją Filipa Chybalskiego (2009);
- *Nieklasyczne metody oceny efektywności i ryzyka. Otwarte Fundusze Emerytalne* pod redakcją Czesława Domańskiego (2011);

- Alina Jędrzejczak, Dorota Pekasiewicz, *Teoretyczne rozkłady dochodów gospodarstw domowych i ich estymacja* (2020);
- Joanna Sz wajcar, Przemysław Kabalski, Aleksandra Baszczyńska, *Ocena środowiska pracy księgowych w Polsce pod kątem ryzyka wypalenia zawodowego* (2020);
- Aleksandra Baszczyńska, Przemysław Kabalski, Marta Nowak, Marzena Syper-Jędrzejak, Joanna Sz wajcar, *Wypalenie zawodowe biegłych rewidentek i rewidentów w Polsce. Skala, przyczyny, skutki* (2022);
- Adam Idczak, Jerzy Korzeniewski, *Statystyczne metody klasyfikacji tekstów* (2022);
- *Nowoczesne technologie i nowe źródła danych w pomiarze inflacji* pod redakcją Jacka Białka, Mieczysława Kłopotka i Tomasza Panka (2022).

Liczne referaty wygłoszone podczas konferencji MSA zostały opublikowane na łamach najważniejszych czasopism z dziedziny statystyki, takich jak: „Acta Universitatis Lodzianis”, „Ekonometria”, „Folia Oeconomica”, „Przegląd Statystyczny. Statistical Review”, „Statistics in Transition new series” i „Wiadomości Statystyczne. The Polish Statistician”.

Szeroko rozumiany dorobek konferencji MSA jest nie do przecenienia, a tradycja łódzkich spotkań poświęconych wielowymiarowej analizie statystycznej – ze wszech miar warta kontynuowania.

Bibliografia

- Domański, C., Jędrzejczak, A. (2022). *Statystyka i demografia w Uniwersytecie Łódzkim. Brylantowy jubileusz*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Domański, C., Kasperkiewicz, W., Kwiatkowski, E. (2018). *90 lat łódzkiej ekonomii*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Konarzewska, I. (red.). (1991). *Modelowanie ekonometryczne i prognozowanie procesów gospodarczych. Raport z wyników badań 1986–1990 CPBP 10.09*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Zalewska, E., Małecka, M., Mikulec, A. (2023). 40th International Conference MSA'2022 joined with MASEP. *Wiadomości Statystyczne. The Polish Statistician*, 68(4), 48–55. <https://ws.stat.gov.pl/Article/2023/4/048-055>.